21519 - İslam’da İbadetin Şartları

Soru

İslam’da Geçerli İbadetin Şartları Nedir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Fıkıh alimi Şeyh Muhammed bin Salih bin Useymin Rahimehullah, şartları şu şekilde sıralamıştır:

Birincisi:

Sebebi gereğince İbadetin Şeriata uygun olması

Her hangi bir insan Allah’a yaptığı ibadet, şeri olarak (Allah ve Peygamberinin emri olmaksızın) bir sebebi ve dayanağı yoksa geçersizdir. Örnek: Peygamberimizin doğum gününü kutlamak. Aynı şekilde Recep ayının yirmi yedinci gecesini kutlamak. Zira bu gecenin miraç gecesi olduğu iddia edilir. Bu kutlama aşağıda sebeplerden dolayı geçersiz olup kabul edilmez:

1-Tarihi açıdan Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in göklere yükselmesinin/miracın bu yirmi yedinci gecede olduğu tespit edilmemiştir. Elimizde bulunan hadis kitaplarında bu gecede göğe yükseldiğine dair bir harf bile geçmez. Bilindiği üzere bu tür bilgiler sahih senetlerle tespit edilir.

2-Bu bilginin sabit olduğunu var sayarsak, bu geceyi bir ibadet veya kutlanacak bayram yapmamız hakkımız mı? Tabii ki hayır. Bu nedenle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Medine’ye geldiğinde Ensariler belirli iki günü eğlenceyle geçirirlerdi. Bunu gören Rasulullah şöyle dedi: Allah bunların yerine daha hayırlı iki günü bayram olarak size vermiştir: Ramazan/Fıtır bayramı ve Kurban bayramı. Bu olaydan anlaşılıyor ki Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem İslam bayramlarından başka günü bayram belirlenmesinden rahatsız olmuştur. Farz edelim ki Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Recep ayının yirmi yedinci gecesinde Mirac’a çıkmış ise bile Şeriat’ın izni olmadan bir

uygulama yapmamız caiz değildir.

Belirttiğimiz gibi bidatların durumu çok tehlikeli olup uzun vadede kalbe zarar verir ve pişmanlık bırakır ve peygamberliği zedeler. Zira bidatın işlenmesi Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şeriatı tamamlamadığını ifade eder. Oysa yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm’ı seçtim.”

Bidatla iptila olmuş insanları bu günleri çok önem vermeleri ancak daha faydalı ve daha sevap kazanacakları işleri bırakmaları çok gariptir. Bu bağlamda Miraç gecesi olarak iddia edilen yirmi yedinci geceyi kutlamak bidattır. Çünkü şeriatta bunu destekleyen hiçbir delil yoktur.

İkincisi:

Türü gereğince ibadetin şeriata uygun olması

Örnek: Kurban bayramında at kesmek. Bu kurban türü açısından şeriata aykırı olduğu için kabul edilmez. Çünkü kurban sadece koyun, deve ve sığırlardan olur.

Üçüncüsü:

Miktarı gereğince ibadetin şeriata uygun olması

Şayet bir kimse öğlen namazını altı rekat kılarsa kabul olmaz. Çünkü miktar açısından şeriata aykırı davranmıştır.

Aynı şekilde şayet bir kimse namazlardan sonra otuz beş defa subhanellah, el hamdulillah, Allahu ekber derse geçerli olur mu? cevap: şayet bu sayı ile ibadeti amaçlarsa yanlış yapmıştır. Ancak meşru olan otuz üç olduğunu bilir ancak daha fazla zikir yapmak isterse sakıncası yoktur. Çünkü bu durumda fazla sayı meşru sayıdan ayrı tutulmuştur.

Dördüncüsü:

Yapılış şekli açısından ibadetin şeriata uygun olması

Şayet bir kimse ibadeti; türü, miktarı ve sebebi açısından doğru yapar ancak şeklini şeriata aykırı yaparsa caiz değildir. Örnek: Abdesti bozulan bir kimse abdest almak istediğinde ilk önce ayağını yıkar, sonra başını mesheder, sonra elini yıkar sonra yüzünü yıkarsa abdesti geçerli olur mu? Hayır. Çünkü şeriata yapılış şekli açısından muhalefet etmiştir.

Beşincisi:

Zaman açısından ibadetin şeriata uygun olması

Örnek: bir kimsenin Ramazan orucunu Şaban ayında veya Şevval ayında tutarsa geçerli olmaz. Aynı şekilde öğlen namazını zeval vaktinden önce veya her şeyin gölgesi misli olduğu vakitten sonra kılarsa geçersiz olur. Çünkü namazı vaktinde kılmamış olur.

Bu nedenle şayet bir kimse namazın vakti geçinceye kadar mazeret olmaksızın namaz kılmazsa daha sonra bu namazı bin defa kılsa bile kabul edilmez. Bu konuda önemli bir kuraldır. Zaman bağlı bir ibadet zamanında yapılmazsa kabul edilmez.

Buna delil olarak Aişe r.a'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Kim bizim dinimizde olmayan bir şeyi yaparsa o merduttur, makbul değildir."

Altıncısı:

Yer/mekan açısından ibadetin şeriata uygun olması

Şayet bir kimse Arefe gününde Muzdelife'de durursa vakfesi geçersizdir. Çünkü mekan açısından şeriata aykırı davranmıştır. Aynı şekilde bir kimse evinde itikafa girerse geçerli olmaz çünkü itikafın yeri mescidlerdir. Bu bağlamda kadının evinde itikafı geçersizdir. Çünkü mekan şartına aykırı davranmıştır.

Sonuç olarak ibadetin geçerli olması için bu altı şart sağlanması gerekir.

1. Sebep
2. Tür
3. Miktar

4. Şekil
5. Zaman
6. Mekan

En iyisini Allah bilir.